

RESUMEN

DE LAS DEFINICIONES CONTENIDAS

EN TODAS LAS MATERIAS DE ESTE COMPENDIO, Y DE OTRAS
MUCHAS QUE AHORA NUEVAMENTE SE AÑADEN.

De Sacramentis in genere.

Definicion metafisica del Sacramento : Est res sensibus subjecta, quæ ex Dei institutione, sanctitatis et justitiae, tum significandæ, tum efficiendæ vim habet. *Vel :* Signum sensibile rei sacræ sanctificantis nos.

Definicion fisica : Compositum quoddam morale, totum sensibile, quod perficitur ex rebus tanquam ex materia, et ex verbis tanquam ex forma.

Materia cierta es : Cum qua validè fit Sacramentum; et hoc certò constat.

Materia lícita es : Cum que validè et lícitè fit Sacramentum.

Materia dudosa es : De qua dubitatur, an fiat cum ea Sacramentum, vel non.

Materia nula es : Cum qua nullum fit Sacramentum, et hoc certò constat.

La intencion en comun es : Voluntatis propositum, ac deliberatio, qua aliquid agere volumus.

La atencion es : Actus intellectus per quem homo considerat ea, quæ facit.

La intencion en particular para hacer Sacramento : Est propositum ac deliberatio voluntatis Ministri faciendi quod facit Ecclesia in collatione Sacramenti.

Intencion actual ó formal : Est volitio concomitans administrationem in Ministro, et receptionem Sacramenti in subjecto.

Intencion virtual : Est volitio antecedens, distracta, et non retractata, sed continuata in mediis conducentibus ad finem.

DE LAS DEFINICIONES.

Intencion habitual : Est volitio antecedens distracta, et non retractata, nec continuata in mediis conducentibus ad finem.

Necessarium necessitate Sacramenti : Est illud, sine quo impossibile est fieri Sacramentum, etiamsi invincibiliter accidat illud non apponere.

Necessarium necessitate tantum præcepti : Est illud, de quo adest præceptum ut apponatur, ut licitè fiat, vel recipiatur Sacramentum.

Necessarium necessitate medii : en cada Sacramento : Illud est, sine quo impossibile est consequi finem, seu effectum Sacramenti.

La gracia santificante : Est qualitas supernaturalis intrinsecè inhærens animæ, per quam sumus et nominamur filii Dei.

Primera gracia es : Quæ mundat animam à peccato mortali.

Segunda gracia es : Quæ auget primam.

El carácter sacramental es : Signum spirituale, et indeleble impressum in anima.

Sacramentum tantum : Est illud quod significat, et non significatur.

Res tantum : Est illud quod significatur, et non significat.

Res et Sacramentum simul : Est illud quod significat, et significatur.

Del Bautismo.

La definicion metafisica : Sacramentum novæ legis institutum à Christo Domino, causativum gratiæ regenerativæ.

Definicion fisica : Ablutio exterior corporis sub præscripta verborum forma.

El Bautismo fluminis es el que se acaba de definir : Ablutio, etc.

El Bautismo flaminis : Est actus contritionis, vel charitatis, cum voto explicito, vel implicito recipiendi Baptismum fluminis.

El Bautismo sanguinis : Est martyrium suscepitum pro Christo et datum in odium Christi.

El martirio es : Tolerantia voluntaria mortis inflictæ in odium fidei, vel ob defensionem alterius virtutis christianæ.

Bautismo in voto : Est actus contritionis, vel charitatis, etc.

Bautismo in re : Ablutio exterior corporis, etc. *ut supra.*

De la Confirmacion.

Definicion metafisica : Sacramentum novae legis institutum à Christo Domino, causativum gratiae corroborativæ.

La definicion fisica : Signatio hominis baptizati facta in fronte cum Chrismate ab Episcopo consecrato, sub præscripta verborum forma.

El Crisma : Est oleum olivarum ab Episcopo consecratum, et balsamo mixtum.

De la Eucaristia.

Definicion metafisica : Sacramentum novae legis institutum à Christo Domino, causativam gratiae cibativæ.

Definicion fisica : Sunt species panis, et vini consecratæ, quatenus realiter continent corpus, et sanguinem Jesu Christi ad spiritualem animæ nutritionem.

El sacrificio in genere es : Oblatio facta Deo in signum supremi dominii, per immutationem seu destructionem alicujus rei, ex legitima institutione.

El Sacrificio de la Misa es : Sacrificium solemne, in quo Christus Dominus offertur Deo Patri sub speciebus panis, et vini consecratis, in honorem supremæ Excellentiae, super aram Altaris à Sacerdote cum debita solemnitate.

De la Penitencia.

La Penitencia como virtud es : Præterita mala plangere, et plangendo iterum non committere; *vel est* : Virtus offerens Deo debitam satisfactionem, et dolorem pro peccatis.

Hábito de Penitencia : Habitus supernaturalis infusus à Deo, inclinans hominem ad detestationem proprii peccati prout est offensa Dei, cum efficaci proposito emendationis, et satisfactionis.

Definicion metafisica de la Penitencia como Sacramento es : Sacramentum novae legis institutum à Christo Domino, causativum gratiae remissivæ peccatorum post Baptismum commissorum, vel in ejus receptione.

La definicion fisica es : Actus poenitentis sub præscripta verborum forma, à Sacerdote potestatem habente prolata.

Sacramento de Penitencia in voto es : Actus contritionis vel charitatis, cum voto explicito, vel impliciter recipiendi Sacramentum Poenitentiae.

El dolor en comun es : Animi dolor, ac detestatio de peccato commisso, eum proposito non peccandi de cætero; *ó de otra forma* : Poenitudo peccatorum contra Deum commissorum.

La contricion perfecta es : Dolor perfectus de peccatis assumptus propter Deum summè dilectum, cum proposito confundi, et satisfaciendi, et de cætero non peccandi.

La contricion imperfecta ó atricion es : Dolor imperfectus de peccatis assumptus propter penas inferni, amissionem gratiae, vel gloriæ, vel propter deformitatem peccati, cum proposito confundi, et satisfaciendi, et de cætero non peccandi.

Confesion sacramental es : Accusatio proprietum peccatorum facta Sacerdoti, legitimo judici, ad eorum absolutiōrem vel remissionem virtute elavium Ecclesiae obtinendam.

La satisfaccion sacramental in voto es : Recompensatio sacramentalis Deo facienda propter peccata confessa.

La satisfaccion in re, como parte de este Sacramento es : Recompensatio sacramentalis Deo facta propter peccata confessa.

La satisfaccion, como parte de justicia comutativa, es : Recompensatio injuriæ alteri illatæ, secundum aequalitatem rei ad rem.

Jurisdiccion in foro Poenitentiae es : Auctoritas, qua unus est superior alteri in foro conscientiae.

Jurisdiccion ordinaria es : Illa, quæ est annexa Officio curam animarum habenti.

Jurisdiccion delegada es : Illa, quæ ab habente jurisdictionem ordinariam conceditur.

Sigilo sacramental es : Obligatio religiosa tacendi ea quæ audiuntur in Confessione, vel in ordine ad illam, absque licentia expressa poenitentis.

Reservacion es : Negatio, seu carentia jurisdictionis in Sacerdote Confessario circa aliquod peccatum, vel aliquam censuram, ad absolvendum.

Examen de conciencia es : Recordatio peccatorum in particulari.

Ocasión de pecar en comun es : Omne illud, quod ad peccatum allicit, et inducit.

Ocasión remota es : Quæ non affert verisimiliter periculum peccandi.

Ocasión proxima es : Ea, in qua quis positus verisimiliter

est peccaturus. Vel est : Ea, quæ affert morale seu probable periculum peccandi, sive ex natura sua, sive ex parte pœnitentis fragilis.

Ocasión próxima voluntaria es : Illa, in qua quis existit pro suo velle.

Ocasión próxima involuntaria es : Illa, in qua quis non existit pro suo velle.

Ocasión próxima involuntaria physicè es : Illa, in qua quis non existit pro suo velle, sed quasi coactus, ita ut nullatenus vitari possit.

Ocasión próxima involuntaria moraliter es : Illa, quæ non potest deseriri, vel sine peccato, vel sine gravi damno in bonis famæ, aut fortunæ.

Costumbre de pecar es : Facilitas quædam peccandi, seu relapsus frequentissimus in eadem peccata.

Reincidencia es : Vix unus, aut alter relapsus in eadem (genere vel specie) peccata; si esset frequentissimus, potius quam recidiva, erit consuetudinarius.

Solicitation, in Confessione es : Luxuriosa, sacrilega, scandalosaque sollicitatio ad venerea, quomodolibet à Sacerdote gerente Confessarii munus erga pœnitentem facta.

La complicidad (ó ser cómplice) en el pecado es : Plurium in eodem crimen associatio, seu ejusdem criminis participatio.

Cómplice (ut hic sumitur) venereo es : Cum Confessarius est socius, vel particeps cum suo pœnitente in peccato turpi contra sextum Decalogi praeceptum.

Denunciacion es : Manifestatio criminis proximi facta superiori.

De la Extrème-Uncion.

Definicion metafísica es : Sacramentum novæ legis institutum à Christo Domino, causativum gratiæ remissivæ reliquarum peccatorum post Baptismum commissorum, vel in ipsis receptione.

Definicion física es : Unctio hominis infirmi facta à Sacerdote sub præscripta verborum forma.

Las reliquias de los pecados son :

Quædam debilitas, et ineptitudo, quæ in nobis relinquitur ex peccato actuali, seu originali, ac actus vitæ gratiæ, vel

gloriæ. *Vel est :* Torpor seu langor ad bonum, sive ad bona opera; angor et timor qui ex peccatis commissis contrahuntur.

Del Orden ó sagrada ordenacion.

Definicion metafísica : Sacramentum novæ legis institutum à Christo Domino, causativum gratiæ potestativæ ad exercendum ecclesiasticum ministerium.

Definicion física : Traditio, et acceptio materiæ, in qua talis Ordo debet exerceri, sub præscripta verborum forma, à Ministero prolata.

Prima Tonsura : Est dispositio ad Ordines suscipiendos.

Definicion metafísica del Ostiariado : Sacramentum novæ legis institutum à Christo Domino, causativum gratiæ potestativæ ad aperiendum portas Ecclesiae dignis, et claudendum indignis.

Definicion física : Traditio, et acceptio clavium, sub præscripta verborum forma, ab Episcopo consecrato prolata.

Definicion metafísica del Lectorado : Sacramentum novæ legis institutum à Christo Domino, causativum gratiæ potestativæ ad legendum prophetias veteris, et novi Testamenti.

Definicion física : Traditio, et acceptio libri Prophetiarum, sub præscripta verborum forma, ab Episcopo consecrato prolata.

Definicion metafísica del Exorcistado : Sacramentum novæ legis institutum à Christo Domino, causativum gratiæ potestativæ ad conjurandum dæmones, et expellendos à corporibus.

Definicion física : Traditio, et acceptio libri Exorcismorum, sub præscripta verborum forma, ab Episcopo consecrato prolata.

Definicion metafísica del Acolitado . Sacramentum novæ legis institutum à Christo Domino, causativum gratiæ potestativæ ad administrandos urceolos, et portandum candelabrum.

Definicion física : Traditio, et acceptio urceolorum vacuum, et candelabri cum cereo non accenso, sub præscripta verborum forma, ab Episcopo consecrato prolata.

Definicion metafísica del Subdiaconado : Sacramentum novæ legis institutum à Christo Domino, causativum gratiæ potestativæ ad serviendum Diacono in Sacrificio Missæ, et cantandi solemniter Epistolas in Ecclesia cum Manipulo.

Definicion fisica : Traditio, et acceptio Calicis vacui, et Patenæ vacuae, sub præscripta verborum forma, ab Episcopo consecrato prolata.

Definicion metafisica del Diaconado : Sacramentum novæ legis institutum à Christo Domino, causativum gratiae potestatiæ proximè assistendi Presbytero in Ministerio Altaris, et cantandi solemniter Evangelium in Ecclesia cum Manipulo et Stola.

Definicion fisica : Traditio, et acceptio libri Evangeliorum, et manus impositio sub præscripta verborum forma, ab Episcopo consecrato prolata.

Definicion metafisica del Presbiterado : Sacramentum novæ legis institutum à Cristo Domino, causativum gratiae potestatiæ conficiendi corpus, & sanguinem Christi.

Definicion fisica : Traditio, et acceptio Calicis cum vino, et Patenæ cum hostia, sub præscripta verborum forma, ab Episcopo consecrato prolata.

Del Matrimonio.

El Matrimonio como contrato : Est maritalis conjunctio viri et foeminae inter legitimas personas, individuam vitæ consuetudinem retinens.

Definicion metafisica del Matrimonio, como Sacramento : Sacramentum novæ legis institutum à Christo Domino, causativum gratiae unitivæ.

Definicion fisica : Conjunctio sacramentalis viri et foeminae inter legitimas personas, individuam vitæ consuetudinem retinens.

El divorce : Est legitima separatio conjugum quoad thorum, ethabitationem, non vero quoad vinculum.

Los impedimentos impidientes son : Quæ facienda vetant connubia, tamen facta non retractant.

Los dirimentes son : Quæ facienda vetant, et connubia facta retractant.

Voto simple de castidad es : Deliberata promissio Deo facta abstinendi à rebus venereis, verbo, opere, et cogitatione.

Voto simple de Religion es : Deliberata promissio Deo facta ingrediendi Religionem.

Espousales son : Deliberata, et mutua promissio, et acceptatio futurarum nuptiarum inter personas jure habiles, aliquo signo externo manifestata.

El parentesco es : Propinquitas personarum.

Parentesco natural es : Propinquitas personarum ab eodem stipite proximè descendantium per carnalem propagationem.

Parentesco natural en linea recta es : Propinquitas personarum ab eodem stipite proximè descendantium, quarum una dependet ab alia.

Parentesco natural en linea transversal es : Propinquitas personarum ab eodem stipite proximè descendantium, quarum una non dependet ab alia.

Parentesco espiritual est : Propinquitas personarum ex Baptismo, vel Confirmatione proveniens, et jure ecclesiastico introducta.

Parentesco legal es : Propinquitas personarum ex adoptione proveniens.

Adopcion es : Assumptio personæ extraneæ in filium, seu nepotem ad haereditatem.

La fuerza ó violencia grave es : Coactio gravis et injusta alteri illata.

Ligamen es : Vinculum prioris Matrimonii, quo durante aliud contrahi nequit.

La honestad es : Propinquitas personarum ex sponsalibus validis, vel ex Matrimonio rato nondum consummato proveniens.

La afinidad es : Propinquitas personarum ex carnali copula, sive licita, sive illicita apta ad generationem, proveniens.

La impotencia es : Vitium naturale impediens coitum, seu copulam naturalem completam, et prolificam.

El rapto, impedimento del Matrimonio, es : Adductio violenta foeminae renentis de loco in locum causa Matrimonii contrahendi.

Monogamia es : Conjugium unius cum una sola.

Bigamia es : Conjugium unius cum pluribus successivè, ita ut mortua una, ducat alteram.

Poligamia es : Conjugium unius viri cum pluribus uxori bus simul retentis.

Bibinato es : Conjugium unius foeminae cum duobus, aut pluribus viris simul.

De las Censuras en comun.

La Censura es : Pœna ecclesiastica fori exterioris, qua

fidelis baptizatus privatur usu aliquorum bonorum spiritualium, ut à contumacia discedat.

La censura lata es : Quæ ipso facto incurritur.

Ferenda ó conminatoria es : Quæ non incurritur ipso facto per criminis commissionem, sed expectari debet sententia judicis.

De la Excomunion.

Excomunion en comun es : Poena ecclesiastica, qua judex ecclesiasticus punit baptizatos, privando eos ecclesiastica communione.

Excomunion mayor es : Poena ecclesiastica, qua judex ecclesiasticus punit baptizatos, privando eos bonis communibus fidelium, et participatione activa et passiva Sacramentorum, Officio, et Beneficio ecclesiastico.

Excomunion menor es : Poena ecclesiastica, qua judex ecclesiasticus punit baptizatos, privando eos participatione passiva Sacramentorum.

De la Suspension.

Suspension es : Poena ecclesiastica, qua judex ecclesiasticus suspendit Clericos, privando eos usu sui Officii, vel Beneficii in totum, vel in partem.

Beneficio es : Jus spirituale percipiendi fructus Ecclesiae.

Oficio es : Jus spirituale serviendi Ecclesiae.

Del Entredicho.

Entredicho es : Poena ecclesiastica, qua judex ecclesiasticus punit baptizatos, privando eos receptione Ordinis, Extremæ-Uncionis, cum suspensione recipiendi ecclesiasticam sepulturam, divinis Officiis interesse, et aliquando ingressu ecclesiae.

Cesacion à divinis es : Poena imposta in Ecclesiae mero-rem ob enorme crimen, qua divina Officia, et Missæ celebra-tio prohibentur.

De la Irregularidad.

La Irregularidad es : Impedimentum canonicum privans hominem licita susceptione Ordinum, et executione suscep-torum.

La Deposition es : Poena ecclesiastica, qua Clericus privatur in perpetuum omni Beneficio, Officioque clericali, retento tamen privilegio fori et Canonis.

La Degradacion es : Poena ecclesiastica, qua Clericus, depositus solemniter, privatur omni gradu clericali, omni Officio, et Beneficio, neconon exiuit quibuscumque privilegiis, et insignibus Clericorum.

De los actos humanos.

La Teología Moral es : Facultas disserens de moribus humanis liberis in ordine ad Deum, ut Auctorem supernaturem.

Voluntario es : Quod provenit ab intrinseco, cum prævia cognitione finis.

Voluntario libre es : Quod provenit ab intrinseco voluntatis, cum prævia cognitione finis, et stante indifferentia potestatis ad utrumlibet.

Voluntario necesario es : Quod provenit ad intrinseco voluntatis, cum prævia cognitione finis, absque indifferentia tamen potestatis ad utrumlibet.

Voluntario formal es : Quod provenit ab intrinseco voluntatis, cum cognitione clara, et expressa ex parte intellectus.

Voluntario interpretativo es : Quod provenit ab intrinseco voluntatis, cum ignorantia vincibili ex parte intellectus, vel cum cognitione in causa.

Voluntario in se es : Quod immediate et per se ipsum oritur à voluntate.

Voluntario in causa es : Quod sequitur ad causam voluntatis, cum prævisione effectus subsequendi.

Del involuntario y sus causas.

Involuntario es : Quod provenit ab extrinseco, vel sine cognitione finis.

Violento es : Quod provenit à principio extrinseco, passo non conferente vim.

Miedo es : Menti timoratio causa mali instantis, vel futuri verisimiliter eventuri. *Vel est* : Passio, qua refugimus malum futurum, cui resisti non potest.

Pasion es : Quidam motus animæ sensitivæ ad bonum, vel malum. *Vel est* : Motus appetitus sensitivi ex imaginationi boni, vel mali, cum transmutatione corporali.

Concupiscencia (como aquí la tomamos) es : Motus appetitus sensitivi, prout complectitur motus, tum potentiae concupisibilis, uti sunt motus libidinis, et gulæ; tum potentiae irascibilis, uti sunt motus iræ, et vindictæ.

Concupiscencia antecedente es : Motus appetitus sensitivi, qui ex qualitate seu temperamento corporis, vel apprehensione sive imaginatione sensibilis objecti oritur, præveniens omnem omnino rationis usum, et voluntatis determinationem.

Concupiscencia consiguiente es : Motus, quem in eodem appetitu sensitivo voluntas excitat, aut enatum sovet, ut ipsa promptius, et ardentius in objectum delectabile feratur.

Ignorancia en comun es : Carentia cognitionis veræ.

El error es : Approbatio falsitatis. *Vel* : Falsum pro vero judicare.

Ignorancia fisica ó nesciencia es : Carentia cognitionis in subiecto, ad quam non tenetur.

Ignorancia negativa es : Carentia cognitionis in subiecto inepto ad illam : ut in perpetuo amente.

Ignorancia moral privativa es : Privatio vel carentia scientiæ ad quam quis tenetur, et potest adipisci.

Ignorancia positiva es : Carentia cognitionis in subiecto apto ad illam, cum positivo errore; quæ etiam appellatur *ignorantia pravæ dispositionis*.

Ignorancia invencible es : Quæ, positis diligentias debitis, vinci non potest. *Vel est* : Carentia cognitionis, quæ, prudenti adhibita diligentia, acquiri non potest.

Ignorancia vencible es : Quæ, positis diligentias debitis, potest vinci.

Ignorantia juris datur : Quando ignoratur lex, aut præceptum.

Ignorantia facti datur : Quando ignoratur aliquod factum hic et nunc cadere sub præcepto, non ignorato præcepto.

Ignorantia poenæ es : Quando scitur lex, ignoratur tamen poena imposta à lege.

Ignorancia afectada es : Quæ provenit ex malitia, vel notione directa. *Vel est* : Quando aliquis, data opera vult ignorare, ut liberius peccet.

Ignorancia crasa est : Quæ provenit ex desidia seu negligencia. *Vel est* : Quando quis maxima desidia detenus, ferè nullam diligentiam apponit in addiscendo ea, ad quæ tenetur.

Ignorancia supina es : Quando parva adhibetur diligentia ad eam depellendam.

Ignorancia antecedente es : Quæ determinationem voluntatis antecedit: qua deficiente, actus non fieret.

Ignorancia concomitante es : Quæ comitatur actum voluntatis, taliter ut sine illa, etsi adasset scientia, actus etiam fieret.

Ignorancia consiguiente es : Voluntaria carentia cognitionis consequens voluntatem; *vel*, que explicitam, vel implicitam voluntatis consensionem sequitur.

Moralidad es : Habitudo, seu ordo actuum humanorum ad regulas morum.

Bondad de los actos humanos es : Integritas, seu aggregatio eorum omnium, quæ actu humano secundùm rectam rationem convenire debent.

De la Conciencia.

Conciencia es : Judicium intellectus applicans, vel determinans principia universalia practica ad opus singulare proprium.

Conciencia buena, ó recta es : Quæ bonum benè dictat, et malum ut malum dictat.

Conciencia mala, ó falsa es : Quæ aut malum dictat, aut bonum malè.

Conciencia preceptiva es : Quæ dictat aliquid agendum, vel non agendum sub præcepto.

Conciencia consiliativa es : Quæ dictat aliquid sub consilio.

Conciencia permisiva es : Quæ dictat aliquid ut indifferens.

Conciencia cierta es : Quæ absque ulla formidine dictat aliquid agendum vel non agendum.

Conciencia errónea es : Quæ dictat aliquid licitum, vel illicitum, quod revera tale nou est.

Conciencia errónea invencible es : Quando nulla se obtulit cogitatio, dubium, vel remorsus in principio, vel toto operationis processu circa rem ignoratam; vel si aliqua se obtulit cogitatio, fecit diligentias debitas, quas poterat adhibere.

Conciencia errónea vencible es : Quando aliqua se obtulit cogitatio, dubium, vel remorsus circa rem ignoratam, et non fecit diligentias debitas cum poterat adhibere.

Conciencia dudosa es : Quæ nulli parti adhæret. *Vel est* : Judicium practicum intellectus circa bonitatem, vel malitiam operationis, hic et nunc, absque determinatione unius partis præ alia.

Duda purè especulativa es : Suspensio judicii circa veritatem, vel falsitatem objecti.

Duda especulativa comparativè es : Suspensio judicii circa bonitatem, vel malitiam operationis in universalis, et in abstracto.

Duda práctica omnibus modis es : Suspensio judicii circa bonitatem, vel malitiam operationis hic et nunc, et omnibus attentis circumstantiis exercendæ.

Conciencia probable es : Quæ cum gravi fundamento dictat aliquid agendum, vel non agentum, cum formidine tamen partis oppositæ. *Vel est* : Dictamem practicum rationis, quo cum fundamento gravi judicat quis hoc opus hic et nunc licere, vel non licere.

Opinion probable es : Judicium intellectus circa unam partem propter motivum grave, sed cum formidine alterius.

Opinion probable speculativè tantùm es : Judicium intellectus circa veritatem, vel falsitatem objecti, inclinans propter grave fundamentum in unam partem cum formidine alterius.

Opinion probable especulativa comparativè, ó práctica en comun es : Judicium intellectus circa bonitatem, vel malitiam operationis in communis et quasi in abstracto, inclinans propter motivum grave in unam partem cum formidine alterius.

Opinion práctica omnibus modis es : Judicium intellectus circa bonitatem, vel malitiam operationis hic et nunc, visis et revisis circumstantiis, inclinans propter motivum grave in unam partem cum formidine alterius.

Conciencia escrupulosa es : Quæ ex fundamentis levibus, vel anxietate animi suspicatur malum in agendo, vel non agendo. *Vel est* : Dictamen practicum de illicito hic et nunc, ortum ex levibus fundamentis cum quadam animi anxietate.

De la Ley y Precepto.

La ley eterna es : Ratio divina vel voluntas Dei ordinem naturalem conservari jubens, et pertubari vetans.

La ley divina es : Quædam rationis ordinatio à Deo immediatè proveniens.

¶ La ley divina natural es : Quædam rationis ordinatio à Deo, ut Auctore naturæ, immediatè proveniens. *Vel est* : Quæ viribus naturæ adimpleri potest.

La ley divina sobrenatural es : Quedam rationis ordinatio à Deo, ut Auctore supernaturali, immediatè proveniens. *Vel est* : Quæ viribus solum naturæ adimpleri non potest.

La ley humana en comun es : Quædam rationis ordinatio ad bonum commune ab eo, qui curam habet communitatis, promulgata.

La ley eclesiastica es : Quædam rationis ordinatio à Superiori eclesiastico proveniens.

La ley civil es : Quædam rationis ordinatio à Superiore laico proveniens.

Ley afirmativa es : Qua Superior præcipit aliquid faciendum.

Ley negativa es : Qua Superior prohibet aliquid faciendum.

Precepto es : Actus, quo Superior præcipit, vel prohibet aliquid faciendum.

Del Pecado.

Pecado original es : Privatio voluntaria justiciæ originalis. *Vel* : Peccatum primi parentis in posteros per virtutem seminalem transfusum.

Pecado personal es : Quod committitur per propriam voluntatem cujusque.

Pecado actual es : Actus peccaminosus, quo quis peccat.

Pecado habitual es : Peccatum antea commisum, et non retractatum, nec remissum. *Vel* : Macula reicta in anima ex peccato actuali præterito, nondum expiatum per gratiam sanctificantem.

Pecado mortal es : Dictum, vel factum, vel concupitum contra legem Dei æternam in materia gravi, in re, vel existimativè, directè, vel indirecè.

Pecado venial es : Dictum, vel factum, vel concupitum contra legem Dei æternam in materia levi, aut sine advertentiâ sufficienti, et libertate.

Pecado de omision es : Violatio præcepti affirmativi.

Pecado de comision es : Violatio præcepti negativi.

Pecado interno es : Quod consummatur interius in corde, aut cogitatione, et non exit ad extrâ : ut odium, delectatio, desiderium, etc.

Pecado de delectacion morosa es : Simplex complacentia de